

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula IV. Agentium partialium quodlibet per se potes producere effectum,
aut partem effectus, ad quem concurrat

urn:nbn:de:bsz:31-102400

*Agentium partialium quodlibet per se potest
producere effectum, aut partem effectus,
ad quem concurrunt.*

I. Manifestum hoc est inductione. Nam duo equi eundem trahunt currum, tanquam agentia partialia, quem uterque sine altero traheret; aut si onustus nimium sit, pars tamen aliqua istius motus cuiuslibet per se respondet. Sic & à duobus ignibus calefit idem hypocaustum, quorum uterque sine altero ipsum calefaceret, etsi remissius; & quando conjunctim calefaciunt, cuiuslibet ex parte calefactio debetur. Eadem ratio est duarum candelarum unum conclave illuminantium.

II. Docent Scholastici Doctores contra Durandum, intellectum creatum non posse clarè Deum videre, nisi concurrente auxiliò supernaturali quod intellectum juvet, & quasi elevet supra suas vires, idque vocant lumen gloriæ.

III. Durandus *IV. D. XLIX. q. II.* huic sententiæ hoc etiam opponit argumentum: Si lumen gloriæ juvat intellectum ad videndum Deum, id facit, aut quia intendendò auget vim naturalem intellectus, aut concurrendò cum illò ad modum partialis agentis, quemadmodum duo se invicem juvant in trahendâ navi. Sed neutro modò eum juvat. Non priori modò, quia intellectus, cum proprietas animæ, intendi aut remitti nequit. Non posteriori, quia, quando duo agentia partialia

concurrunt per se, effectum illum non producit solò lumen, sed licet clara dunt de se sunt habent.

IV. Nunc non volumus lucidant.

V. A se Vazq cano *Pa* tia parti liquid ag num alt sa ratio lamus su inter qu

ject. & em ab o actum s ratione actus vi cti jam hóc ob di causi dò illa,

ca

concurrunt ad eundem effectum, utrumque eorum per se potest illum producere, aut partem saltem illius, sicut ostendimus nos §. I. Sed neque à solò lumine gloriæ, neque à solò intellectu potest elici clara Dei visio, aut aliquid ejus, quod concedunt defensores sententiæ §. II. propositæ. Ergò non sunt habenda pro duobus agentibus partialibus.

IV. Nos, sicut ipsam controversiam non facimus nostram; ita argumentum Durandi adducere volumus, ut esset occasio sententiæ Regulæ elucidandi.

V. Afferimus igitur ex Scholasticis, ut Gabriele Vatzquetz in *Thom. P. I. Diss. XLIII. c. IIX. Beccano Part. I. Theol. Schol. Tr. I. c. IX. q. III.* agentia partialia dici bifariam: primò ea, quæ ita ad aliquid agendum aut efficiendum conspirant, ut unum alteri subordinetur, aut etiam utrique diversa ratio in effectu respondeat; quales manus & calamus sunt in scribendo. Hòc modò etiam sunt, inter quos Anton. Ruvio *II. de animâ tract. de object. & spec. sens. q. II.* qui docent, sensum & speciem ab objectò ipsi impressam esse causas parciales actum sentiendi efficientes, sed ita, ut utriq; diversæ rationes in eò respondeant. Quòd enim visio est actus vitalis, à visu habet; quòd autem hujus objecti jam est, & non alterius, id à specie visibili ab hòc objectò impressâ nanciscitur. Et de hujusmodi causis partialibus Regula non loquitur. Secundò illa, quæ ita se habent, ut unum alteri non subordi-

ordi.

Ordinetur, eademque ratio in effectu aut motu
 trique respondeat, cujusmodi agentia partialia
 sunt ea, de quibus §. I. Unus enim equus in tra-
 hendō curru alteri non subordinatur, cum unus
 fortasse possit eum trahere solus; aut si hoc neque-
 at, id tamen, quod istius motus uni equo debetur,
 non est diversæ rationis ab eō, quod debetur alteri.
 Idem asserendum de duobus ignibus in calefaci-
 endō, ut & de duobus cereis in illuminandō vel
 hypocaustō. Illorum enim calefacit, horum il-
 luminat alter sine alterō. Non igitur unus alteri
 subordinatur, aut ab alterō dependet. Eiusdem
 quoque rationis est id, quod illorum ad calefaci-
 endum, horum ad illuminandum uterque confert.
 Et de agentibus partialibus hōc modō acceptis se-
 mo est in præsentī Regulā.

VI. Argumentum §. III. quod attinet; probe-
 tur eō, intellectum & lumen gloriæ non esse cau-
 sas partiales posteriori modō. Priori significan-
 sumtas non excludit. In clarā visione Dei intel-
 lectus & lumen gloriæ subordinantur; cumque
 visio illa duo habeat, quod actus & vitalis sit & su-
 pernaturalis; prius ab intellectu ipsi imperitur,
 posterius à lumine.

VII. Negandā autem est consequentia in pro-
 positione, cujus posterioris membri probatio cau-
 sas partiales posteriori modō acceptas removet.
 Fit autem, ut duo agentia ad eundem effectum con-
 grediantur, ut tamen neutrum alterius virtutem

naturale
 tanquam
 sum

naturalem intensivè, ut loquuntur, augeat, aut
 tanquàm agens parziale posteriori significacione
 sumtum concurrat; cùm possint esse
 agentia partialia priori
 modò.

